

РЕЦЕНЗІЯ
зовнішнього стейкголдера
на освітньо-професійну програму «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Підготовка кваліфікованих психологів набуває особливого значення в умовах тривалого суспільного напруження, зростання кількості людей, які потребують психологічної підтримки, та суттєвого розширення сфер, у яких затребувані фахівці психологічного профілю.

Для Миколаївської області це питання є особливо актуальним. Наслідки воєнних дій, вимушене переміщення населення, втрата звичного соціального середовища, тривале перебування людей у стані невизначеності, зміна сімейних і професійних обставин формують значний запит на доступну та професійну психологічну допомогу.

Миколаївська обласна організація Товариства Червоного Хреста України у своїй діяльності щоденно взаємодіє з різними категоріями населення, які опинилися у складних життєвих обставинах. Практичний досвід такої роботи підтверджує, що поряд із матеріальною, соціальною чи медичною підтримкою люди часто потребують професійного психологічного супроводу, уважної комунікації, допомоги в адаптації до нових умов та відновленні внутрішніх ресурсів.

З цієї позиції представлена ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» освітньо-професійна програма «Психологія» є актуальною та суспільно значущою. Її зміст орієнтований на формування у здобувачів системного розуміння психічних процесів і станів людини, закономірностей її розвитку та поведінки, особливостей міжособистісної взаємодії, а також засобів професійної психологічної роботи.

Вважаю важливим, що програма не обмежується суто теоретичним вивченням психології. Передбачена підготовка дає можливість поступово формувати навички спостереження, психологічного аналізу, встановлення професійного контакту, застосування психодіагностичних методик, участі у консультативній, профілактичній та просвітницькій роботі.

Структура програми забезпечує послідовне опанування здобувачами фундаментальних і професійно орієнтованих знань. Вивчення загальної, вікової, соціальної та інших галузей психології створює необхідну основу для подальшого розуміння більш складних аспектів психологічної допомоги та особливостей роботи з різними категоріями клієнтів.

Для потенційного роботодавця особливого значення набуває готовність випускника застосовувати отримані знання не лише в стандартних, а й у складних життєвих ситуаціях. Фахівець повинен уміти орієнтуватися у психологічному стані людини, правильно будувати комунікацію, визначати

межі власної професійної компетентності та за необхідності рекомендувати звернення до інших спеціалістів.

Позитивно оцінюю наявність у програмі практичної складової. Саме безпосередня робота з практичними завданнями, аналіз ситуацій, опанування методик і проходження практики дозволяють майбутньому психологу перевести теоретичні знання у професійні вміння.

Для організацій гуманітарного та соціального спрямування важливо, щоб психолог умів працювати з різними віковими та соціальними групами. Це можуть бути діти та підлітки, дорослі, люди старшого віку, сім'ї, внутрішньо переміщені особи, люди з інвалідністю, особи, які втратили близьких або зазнали суттєвих змін у життєвих обставинах.

У таких умовах особливого значення набувають не тільки професійні знання, але й культура спілкування психолога. Делікатність, терпимість, здатність слухати, повага до особистості, недопущення оцінювальних суджень та вміння встановлювати довірливий контакт є необхідними якостями для роботи у сфері психологічної допомоги.

Окремо слід відзначити значення етичної підготовки здобувачів. Психолог працює з інформацією, що безпосередньо стосується особистого життя людини, її переживань, сімейних обставин та психоемоційного стану. Тому усвідомлення принципів конфіденційності, професійної відповідальності, поваги до гідності людини та дотримання меж професійних відносин має бути невід'ємною складовою підготовки.

До переваг програми можна також віднести можливість здобувачів формувати власну освітню траєкторію шляхом вибору окремих освітніх компонентів. Такий підхід дозволяє враховувати професійні інтереси студентів і створює передумови для більш усвідомленого вибору майбутнього напрямку діяльності.

Водночас сучасні умови вимагають від закладів освіти постійного розвитку практикоорієнтованої складової психологічної підготовки. Вважаю доцільним у процесі реалізації програми приділяти достатню увагу питанням роботи психолога з наслідками стресу, втрати, вимушеного переміщення, сімейних криз та інших складних життєвих обставин.

Корисним для здобувачів також буде ознайомлення з основами психосоціальної підтримки, особливостями первинної психологічної допомоги та принципами взаємодії з людьми, які пережили травмуючі події. Такі знання можуть бути затребуваними незалежно від того, у якій саме сфері надалі працюватиме випускник.

Важливим напрямом професійної підготовки вважаю розвиток навичок міждисциплінарної взаємодії. У практичній діяльності психолог часто працює у команді разом із медичними працівниками, педагогами, соціальними працівниками, представниками громадських і благодійних організацій. Розуміння ролі кожного спеціаліста та готовність до конструктивної співпраці підвищують ефективність допомоги людині.

Доцільним є подальше залучення до освітнього процесу практикуючих психологів та представників установ і організацій, що працюють

безпосередньо з населенням. Гостьові лекції, тематичні зустрічі, тренінги та аналіз реальних професійних ситуацій допомагають студентам краще розуміти специфіку майбутньої роботи.

Миколаївська обласна організація Товариства Червоного Хреста України зацікавлена у підготовці молодих фахівців, які мають не лише належний рівень теоретичних знань, але й розуміють соціальну відповідальність професії психолога, готові працювати з людьми різного віку та життєвого досвіду і здатні діяти професійно в умовах підвищеного психоемоційного навантаження.

Вважаю, що освітньо-професійна програма «Психологія» має необхідний потенціал для формування зазначених професійних якостей. Її зміст відповідає завданням підготовки бакалаврів психології та враховує потребу суспільства у фахівцях, здатних здійснювати психологічну, консультативну, профілактичну і просвітницьку діяльність.

Представлена програма є цілісною, логічно побудованою та орієнтованою на досягнення визначених результатів навчання. Поєднання теоретичної підготовки, практичного спрямування та можливостей професійного розвитку створює належні передумови для підготовки конкурентоспроможних фахівців.

За результатами ознайомлення з освітньо-професійною програмою «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» вважаю її зміст обґрунтованим та актуальним і рекомендую програму до впровадження та реалізації в освітньому процесі ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

Рецензент:

голова Миколаївської обласної організації

Товариства Червоного Хреста України

Андрій СКОРОХОД

РЕЦЕНЗІЯ
зовнішнього стейкголдера
на освітньо-професійну програму «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Потреба у кваліфікованих психологах сьогодні визначається не лише загальними тенденціями розвитку сфери психологічних послуг, а й конкретними викликами, з якими стикаються територіальні громади. Для Миколаєва одним із таких викликів є організація належної підтримки ветеранів війни, військовослужбовців, які повертаються до цивільного життя, та членів їхніх сімей.

Діяльність комунальної установи «Миколаївський міський центр підтримки ветеранів війни» передбачає постійну взаємодію з людьми, життєві обставини яких значно змінилися внаслідок участі у бойових діях, поранень, втрати здоров'я, тривалого перебування поза родиною, втрати побратимів та необхідності адаптуватися до нового соціального і професійного середовища. Такі ситуації потребують комплексного підходу, важливою складовою якого є професійна психологічна допомога.

З огляду на зазначене підготовка фахівців за освітньо-професійною програмою «Психологія» ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» є актуальною для міста та регіону. Наявність фахівців психологічного профілю, які мають ґрунтовні професійні знання, володіють відповідними методами роботи та розуміють специфіку взаємодії з різними категоріями населення, безпосередньо впливає на можливості громади забезпечувати належний рівень психологічної підтримки.

Ознайомлення зі змістом освітньо-професійної програми дозволяє позитивно оцінити її спрямованість на комплексну підготовку майбутнього психолога. Програма передбачає формування фундаментальних знань про закономірності функціонування психіки, психологічні особливості особистості, міжособистісні та групові відносини, вікові особливості людини, а також методи дослідження та практичної психологічної роботи.

Важливо, що професійна підготовка не зводиться лише до засвоєння теоретичних положень. Для психолога принципове значення має здатність встановлювати контакт із людиною, правильно визначати її запит, проводити психологічну діагностику, аналізувати отриману інформацію та обирати відповідні способи професійної взаємодії.

Саме практична спрямованість підготовки є одним із важливих критеріїв оцінювання освітньої програми з позиції потенційного роботодавця. Молодий фахівець повинен приходити у професію з розумінням того, що психологічна робота передбачає відповідальність за прийняті професійні рішення, дотримання етичних норм, конфіденційності та чітке усвідомлення меж власної компетентності.

Особливої уваги в сучасних умовах потребує підготовка психологів до роботи з людьми, які мають досвід участі у бойових діях або зазнали впливу війни. При цьому така робота не повинна розглядатися виключно через призму психотравмуючих подій. Ветеран передусім є людиною зі своїми професійними планами, сімейними відносинами, соціальними ролями, життєвим досвідом і ресурсами. Тому психологічна допомога має бути спрямована не тільки на подолання труднощів, а й на підтримку самостійності людини, її адаптації та повернення до активного життя.

Важливо формувати у майбутніх фахівців розуміння індивідуальності досвіду кожного ветерана. Неприпустимим є застосування стереотипних підходів або автоматичне сприйняття кожного учасника бойових дій як особи, яка обов'язково має психологічні порушення. Професійний психолог повинен виходити з реального стану та запиту конкретної людини, поважати її життєвий досвід і право самостійно визначати необхідність та формат отримання допомоги.

Окремим напрямом є психологічна підтримка членів сімей військовослужбовців та ветеранів. Повернення людини з військової служби впливає на всю сімейну систему. Можуть змінюватися звичні ролі, характер спілкування, розподіл відповідальності, очікування членів сім'ї один від одного. Тому підготовка психолога має створювати належне підґрунтя для розуміння сімейних процесів та надання професійної допомоги не лише окремій особі, але й сім'ї.

З практичного погляду важливим є також уміння майбутнього психолога розрізняти ситуації, які можуть бути опрацьовані засобами психологічного консультування та підтримки, і випадки, що потребують медичної допомоги або участі інших спеціалістів. У роботі з ветеранами особливо актуальною є взаємодія психологів із лікарями, реабілітологами, соціальними працівниками, фахівцями із супроводу ветеранів та іншими представниками системи підтримки.

Тому позитивною рисою програми вважаю можливість формування у здобувачів не лише вузькопрофесійних, але й комунікативних та загальних компетентностей. Вміння працювати у команді, аргументовано представляти власну професійну позицію, взаємодіяти з колегами інших спеціальностей та відповідально ставитися до професійних обов'язків є необхідними якостями сучасного психолога.

Не менш важливим є розвиток у здобувачів навичок психодіагностичної роботи. Застосування психологічних методик повинно бути обґрунтованим, професійним та відповідати меті дослідження. Майбутній психолог має розуміти не тільки процедуру використання певної методики, але й можливості та обмеження отриманих результатів, уникати необґрунтованих висновків і некоректних інтерпретацій.

Позитивно оцінюється передбачена програмою практична підготовка. Контакт із реальною професійною діяльністю є необхідним етапом становлення психолога. Під час практики здобувач отримує можливість перевірити власну готовність до роботи з людьми, навчитися спостерігати за

професійною діяльністю досвідчених фахівців та поступово формувати власний стиль професійної взаємодії.

Важливо, щоб практична підготовка відбувалася на базі різнопрофільних установ та організацій. Це дає можливість студентам побачити, наскільки широкою є сфера професійної діяльності психолога, ознайомитися з особливостями роботи в соціальних, освітніх, медичних, громадських та інших установах.

З огляду на специфіку роботи Центру підтримки ветеранів перспективним вважаю співробітництво закладу освіти з установами, які безпосередньо здійснюють ветеранську політику та надають послуги ветеранам і членам їхніх сімей. Така взаємодія може бути корисною під час організації практичної підготовки студентів, проведення професійно орієнтованих заходів, зустрічей із практиками та обговорення актуальних запитів роботодавців.

З позиції установи, що працює з ветеранами війни та їхніми сім'ями, особливо важливим є те, що випускник такої програми може бути затребуваним не тільки у традиційних психологічних службах, але й у міждисциплінарних командах, соціальних та реабілітаційних установах, ветеранських просторах, громадських організаціях та інших структурах, діяльність яких спрямована на підтримку населення.

Вважаю, що реалізація освітньо-професійної програми «Психологія» сприятиме формуванню в регіоні кадрового потенціалу у сфері психологічної допомоги та створюватиме додаткові можливості для задоволення актуальних потреб територіальної громади.

За результатами розгляду представленої освітньо-професійної програми оцінюю її позитивно. Програма має послідовну структуру, практичну спрямованість та достатній потенціал для формування професійних компетентностей майбутніх психологів.

Освітньо-професійну програму «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» рекомендую до реалізації в освітньому процесі ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

Рецензент:

Віктор Моїсєєв.

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму «Психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Представлена освітньо-професійна програма «Психологія» спрямована на підготовку фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відображає комплексний характер сучасної психологічної освіти, яка має поєднувати фундаментальну теоретичну підготовку, засвоєння методології психологічного дослідження та формування первинної готовності до практичної професійної діяльності.

Зміст програми засвідчує прагнення розробників забезпечити системність професійної підготовки здобувачів. Послідовність опанування освітніх компонентів дає можливість поступово переходити від загальнотеоретичного розуміння психічних явищ до вивчення закономірностей розвитку особистості, міжособистісної взаємодії, психологічної діагностики та практичного застосування психологічних знань.

Важливим є те, що підготовка майбутнього психолога будується на опануванні базових психологічних категорій, закономірностей функціонування психіки, особливостей розвитку людини протягом життя та чинників, які визначають її поведінку й діяльність. Така фундаментальна основа є необхідною передумовою для подальшого засвоєння прикладних напрямів психології.

Програма передбачає формування здатності здобувачів аналізувати психологічні явища, працювати з науковою інформацією, використовувати відповідну термінологію, аргументувати власні висновки та застосовувати набуті знання під час розв'язання професійно орієнтованих завдань.

Позитивною характеристикою програми є увага до методологічної підготовки. Професійна діяльність психолога повинна ґрунтуватися не лише на знанні окремих методик, а на розумінні принципів наукового пізнання, способів постановки проблеми, формулювання дослідницьких припущень, добору методів та інтерпретації отриманих результатів.

Саме тому важливим результатом бакалаврської підготовки є формування у здобувачів критичного ставлення до інформації та здатності відрізняти науково обґрунтовані психологічні знання від тверджень, які не мають достатнього теоретичного або емпіричного підтвердження.

Окремої позитивної оцінки заслуговує практична спрямованість освітньо-професійної програми. Психологічна освіта не може бути ефективною без поступового набуття здобувачами досвіду застосування знань під час виконання практичних завдань, роботи з психодіагностичним інструментарієм, аналізу професійних ситуацій та проходження відповідних видів практики.

Практична підготовка має особливе значення для усвідомлення здобувачами специфіки професії. Саме під час практичного навчання формується розуміння відповідальності психолога за якість власних професійних дій, коректність застосування методів, дотримання конфіденційності та повагу до особистості клієнта.

Доцільним є передбачене програмою формування навичок психологічної діагностики. При цьому принципово важливо, щоб здобувачі не лише опановували процедуру застосування психодіагностичних методик, але й розуміли їх теоретичні засади, психометричні характеристики, обмеження та сферу коректного використання.

Не менш значущою складовою є підготовка до консультативної, профілактичної та просвітницької роботи. Для бакалаврського рівня важливо сформувати базове розуміння алгоритмів професійної взаємодії, особливостей встановлення психологічного контакту, аналізу запиту та визначення можливих напрямів подальшої роботи.

Водночас освітня програма має чітко формувати у здобувача усвідомлення меж професійної компетентності бакалавра психології. Професійність проявляється не лише в здатності застосувати певний метод, але й у вмінні відмовитися від його використання, якщо ситуація виходить за межі підготовки фахівця або потребує залучення представників інших професій.

Важливим компонентом підготовки вважаю формування етичної відповідальності. Робота психолога пов'язана з особистою інформацією, переживаннями та вразливими сторонами життя людини, тому питання конфіденційності, добровільності, інформованої згоди, професійної дистанції та недопущення шкоди повинні системно інтегруватися у зміст професійної підготовки.

З академічної точки зору позитивно оцінюється орієнтація програми на формування здатності до самостійної навчальної та дослідницької діяльності. Для бакалавра важливо не тільки засвоїти визначений обсяг інформації, а й навчитися самостійно знаходити наукові джерела, порівнювати різні підходи, аналізувати результати досліджень та формувати обґрунтовану професійну позицію.

У цьому контексті суттєве значення має формування культури академічної доброчесності. Дотримання принципів коректного цитування, самостійності виконання навчальних і дослідницьких завдань, відповідальне використання результатів інших авторів та недопущення фабрикації чи фальсифікації даних є невід'ємною частиною становлення майбутнього фахівця.

Окремою перевагою програми є передбачена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії. Вибіркові освітні компоненти дають здобувачам можливість поглиблювати ті напрями психології, які відповідають їхнім професійним інтересам та планам подальшого розвитку.

На мій погляд, важливо підтримувати різноманітність вибіркової складової та періодично переглядати її відповідно до розвитку психологічної

науки й практики. Доцільними є дисципліни, що поглиблюють знання у сфері психологічного консультування, психології сім'ї, психології здоров'я, кризової психології, психології праці, психосоматики та інших актуальних напрямів.

Програма має забезпечувати зв'язок між окремими освітніми компонентами та уникати їх змістового дублювання. Послідовність дисциплін повинна дозволяти здобувачеві переходити від засвоєння базових понять до складніших професійних завдань, спираючись на вже сформовані знання та вміння.

Важливо, що підготовка передбачає не лише формування фахових знань, але й розвиток самостійності, відповідальності, рефлексивності та здатності до професійного саморозвитку. Саме ці якості визначають можливість подальшого становлення психолога після завершення бакалаврської програми.

Загалом структура та зміст освітньо-професійної програми є логічними, професійно орієнтованими та відповідають завданням підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія».

Представлена програма створює належні умови для формування у здобувачів фундаментальних психологічних знань, дослідницького мислення, базових професійних умінь та відповідального ставлення до майбутньої професійної діяльності.

За результатами ознайомлення з освітньо-професійною програмою «Психологія» вважаю її зміст достатньо обґрунтованим, структурно послідовним та таким, що відповідає цілям підготовки бакалаврів психології.

Освітньо-професійну програму «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» рекомендую до реалізації в освітньому процесі ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

Рецензент: *кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова
Чугуєва Т.Є.*

